

ใบความรู้ เรื่อง ระบำกฤดาภินิหาร

ประวัติความเป็นมา

ระบำกฤดาภินิหารเป็นระบำชุดหนึ่งในเรื่องเกียรติศักดิ์ไทย ที่กรมศิลปากรได้จัดแสดงขึ้นเมื่อปี พ.ศ.๒๔๘๖ เป็นเรื่องี่สร้างขึ้นจากเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ กรุงศรีอยุธยา ระบำชุดนี้เป็นระบำของเทวดา นางฟ้า บังเกิดโสมนัสยนิศกับกฤดาภินิหารชาติไทย จึงชวนกันแข่งร้องสาธุการ ร้องรำจับระบำกันอย่างสนุกสนานไปรยดอกไม้ที่มีกลิ่นหอม เพื่ออวยชัยให้พระแก้วเมืองไทย ผู้กิดประดิษฐ์ทำรำคือ ครูลมุล ชมะคุปต์ และหม่อมต่วน(สกุลลักษณ) ภักธนาวิก ผู้ประพันธ์บทร้องคือนาง สุดา บุษปฤกษ์

การแต่งกาย

ระบำกฤดาภินิหารแต่งกายขึ้นเครื่องพระ นาง ประกอบด้วยเครื่องแต่งกายดังนี้

รูปการแต่งกายขึ้นเครื่องพระดูจาก

การแต่งกายขึ้นเครื่องพระมีดังนี้

- กำไลเท้า
- ห้อยข้างหรือเจียรระบาค
- สนับเพลลา

- ฟ้านุ่งหรือกุษา
- ห้อยหน้าหรือชายไหว
- เสื้อหรือฉลององค์แขนยาว
- รัตสะเอวหรือรัดองค์
- เข็มขัดและปิ่นหนึ่ง
- กรองคอ
- อินทรธนู
- ทับทรวง
- พาหุรัด
- สังวาล
- ตาบทิศ
- ชฎา
- ดอกไม้เพชร
- จอนหู
- ดอกไม้ทัด (ด้านขวา)
- อุบะ
- ร้ามรงค์หรือแหวน
- ทองกรหรือกำไลแฝง
- แหวนรอบ
- ปะวะหล้า

การแต่งกายแบบยี่นเครื่องนาง มีดังนี้

- กำไลเท้า
- เสื้อในนาง แล้วสวมสะอั้ง (สร้อยตัว)
- ฟ้านุ่งนางหรือกุษา
- เข็มขัดและปิ่นหนึ่ง
- ผ้าห่มนาง
- นวมนางหรือกรองคอ
- จี๋นางหรือตาบทับ
- พาหุรัด

- แหวนรอบ
- ปะวะหล่ำ
- กำไลตะขาบ
- ทองกร
- ชำรงค์หรือแหวน
- มงกุฎกษัตริย์
- ดอกไม้ทัด (ด้านซ้าย)
- อุบะ

เครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงประกอบระบำภาคกาฬินิหารคือ วงปี่พาทย์เครื่องห้า ประกอบด้วย
ใน ระนาดเอก ฉ่องวงใหญ่ กลองทัด ตะโพน และฉิ่ง

ปี่ใน

ฉ่องวงใหญ่

กลองทัด

ตะโพน

ระนาดเอก

ฉิ่ง

เนื้อร้องและทำนองเพลง

ระบำกฤดาภินิหาร

ประพันธ์บทร้องโดย นางสุดา บุษปฤกษ์

ปราโมทย์แสน	องค์อัปสรอมรแมนแดนสวรรค์
ยินกฤดาภินิหารมหัศจรรย์	เกียรติไทยลั่นลือเลื่องเรื่องรูจี
ต่างเต็มตื่นชื่นชมโสมนัส	โอบอุ้มเอื้อนอรรถอวยพรสุนทรศรี
แจ้วจำเรียงเสียงเพลงสดุดี	ดนตรีรี่เรื่อยประ โคมประ โลมลาน
แล้วลีลาศเรียงรำระบำราย	กรกรีดกรายไปรยมาลีสีประสาน
พรมน้ำทิพย์ปรุงปนสุคนธาร	จักรวาลน้ำชื่นรื่นรมย์ครัน

ปีพาทย์ทำเพลงจันทรา

โน้ตเพลงกฤดาภินิหาร โดยนายชุมพล ปัญจะ

รวีตักดาบรรพ์

- ซ ล ท	- ร - ม	- ซ - ล	- ท - คํ	- รํ - มํ	- - - มํ	- - - -	- รํ - มํ
- คํ - รํ	- ซ ล คํ	- ซ ล คํ	- - - คํ	- - - รํ	- - - ท	- - - ล	- - - ซ

สองชั้น

- ซ - ค	- ร - ม	ร ค ร ม	- ฟ - ซ	- ล ล ล	- คํ - ฟ	ซ ล - ซ	- - - -
- ล - คํ	- ล - ซ	- - - ฟ	- - - ม	- - - -	ซ ม ร ค	- ร - ค	- - - -
- - - ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ค - ฟ	- ซ - ล	- คํ - รํ	- คํ - ล	- ซ - ม	- - - -
- ซ - ฟ	ม ร - ซ	- ซ - ฟ	ม ร - ซ	- ร - ม	- ล - ซ	- ฟ ม ร	- - - -
- - - รํ	- รํ รํ รํ	- มํ - คํ	- รํ - มํ	- ซ - ล	- ซ - ม	- รํ - คํ	- - - -
- - - ร	- - - ม	- - - ซ	- - - ล	- - - ซ	- - - รํ	- ค - ล	- - - -

เพลงจีนรัว

- ร ม ร - ร ม ร - ร ม ร - ร ม ร ช ร ม ร ด ร ม ร ช ร ม ร ด ร ม ร
ช ร ม ร ด ร ม ร ช ร ม ร ด ร ม ร ด ร ม ร ด ร ม ร ด ร ม ค ร ม ฟ ช
- ช ล ช - ช ล ช - ช ล ช - ช ล ช ค ช ล ช ฟ ช ล ช ค ช ล ช ฟ ช ล ช
ค ช ล ช ฟ ช ล ช ค ช ล ช ฟ ช ล ช ฟ ช ล ช ฟ ช ล ช ท ช ล ช ม ช ล ช
ช ร ม ร ช ร ม ร ช ร ม ร ช ร ม ร ช ค ม ร ช ค ม ร ช ค ม ร ช ค ม ร

ลงจบ

ม ม ม ร ม ม ม ร ม ม ม ร ม ม ม ร - - ม ร ม ม ม ร ม ม ม ร - ม - ร

ความหมายของเนื้อเพลง

ทเวคาและนางฟ้าต่างยินดีที่ได้ยินกฤดาภินิหารของเมืองไทยที่เลื่องลือไปทั่ว และกล่าวอวยพร
สวัสดีด้วยการร้องและรำประกอบการบรรเลงเพลง พร้อมโปรยดอกไม้และพรมน้ำทิพย์ให้มีความสุขไป
ทั่วจักรวาล

ทำรำ

- สอนร้องเพลงระบำกฤดาภินิหารตามครูที่ละวรรคตั้งแต่ต้นจนจบ
- สอนฝึกหัดการระบำกฤดาภินิหาร ตั้งแต่ท่าก้าวเท้าแตะเท้าก้าวไว้เท้าวางหลัง และ
เท้าก้าวเรียงเท้า ขยับเรียงเท้า
- การถืออุปกรณ์ประกอบการรำคือพาน
- สอนรำที่ละวรรค ตั้งแต่ต้นจนจบเพลง แล้วรำคู่กันเป็นกลุ่ม
- อภิปรายเรื่องความหมายของภาษานาศิลป์

การปฏิบัติทำรำตามลำดับขั้นการสอน คู่มือจาก CD-ROM

โอกาสที่ใช้แสดง

ระบำกฤดาภินิหารใช้แสดง ๒ โอกาสคือ

๑. เป็นระบำประกอบการแสดงละครเรื่องเกียรติศักดิ์ไทย
๒. เป็นระบำเบ็ดเตล็ดที่ใช้แสดงงานทั่วไป